**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS**
**KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

Kupiškio rajono savivaldybės tarybai

Kupiškio rajono savivaldybės Merui

# I Š V A D A
# DĖL KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS SUTEIKTI GARANTIJĄ IKI 260 TŪKST. EUR

2024 m. kovo 8 d. Nr. K5-2-1
Kupiškis

# TURINYS

**ĮŽANGA**.....1
**VERTINIMO APIMTIS IR METODAI** ..... 2
**VERTINIMO REZULTATAI** .....3
**1.** Savivaldybei 2024 metais taikomas garantijų limitas.....3
**2.** Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2024 m kovo 1 d. .....4
**3.** Savivaldybės galimybė suteikti iki 260 tūkst. Eur garantiją.....5
**4**. Bendrovės finansiniai rodikliai.....7
**IŠVADA**.....8

# ĮŽANGA

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas[1] nustato pareigą Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai parengti ir Savivaldybės tarybai pateikti sprendimus priimti reikalingas išvadas dėl Savivaldybės garantijų suteikimo už Savivaldybės valdomų įmonių imamas paskolas.

Vykdydama šią Vietos savivaldos įstatymo nuostatą bei vadovaudamasi Kupiškio rajono savivaldybės administracijos 2024 m. vasario 14 d. raštu Nr. S1-307(4.11E), Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba išnagrinėjo ir įvertino Kupiškio rajono savivaldybės garantijų suteikimo UAB „Kupiškio autobusų parkas“ galimybes.

## Vadovybės atsakomybė

Savivaldybės administracija ir UAB „Kupiškio autobusų parkas“ vadovybė yra atsakingos už pateiktų duomenų tikrumą ir teisingumą. Rengiant šią išvadą buvo vadovaujamasi nuostata, kad pateikti duomenys yra teisingi, objektyvūs ir išsamūs, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus.

Savivaldybės administracija yra atsakinga už Savivaldybės vardu prisiimtų skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų apskaitą, paskolų naudojimo kontrolę bei atsiskaitymą laiku teisės aktų nustatyta tvarka.

UAB „Kupiškio autobusų parkas“ vadovybė atsako už paskolos, už kurią Savivaldybė teikia garantiją, panaudojimą nurodytiems tikslams, už atsiskaitymą laiku su prekių ir paslaugų tiekėjais, kredito įstaigomis bei informacijos teikimą.

## Auditoriaus atsakomybė

Mūsų tikslas yra, atlikus vertinimą, gauti pakankamą užtikrinimą ir pateikti išvadą Savivaldybės tarybai, kurioje išreiškiama nuomonė dėl Savivaldybės galimybės suteikti garantiją dėl UAB „Kupiškio autobusų parkas“ ilgalaikės paskolos ėmimo.

Vertinimas atliktas taip, kad gautume pakankamą užtikrinimą, jog Savivaldybė, suteikdama garantiją dėl UAB „Kupiškio autobusų parkas“ ilgalaikės paskolos ėmimo, nepažeis teisės aktais nustatytų garantijų limitų ir UAB „Kupiškio autobusų parkas“ finansinės galimybės leis grąžinti paskolą.

[1] Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 67 str. 1 d. 3 p.

# VERTINIMO APIMTIS IR METODAI

**Vertinimo tikslas** – išanalizuoti Savivaldybės galimybę suteikti 260 tūkst. Eur garantiją UAB „Kupiškio autobusų parkas“ autobusui įsigyti, išanalizuoti Bendrovės 2022-2023 metų finansinius rodiklius ir įvertinti finansines galimybes bei galimas rizikas grąžinant paskolą, įvertinti paskolos ėmimo pagrįstumą.

**Vertinimo subjektas** – Kupiškio rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracija, kodas 188774975, adresas Vytauto g. 2, Kupiškis.

Vertinimo metu analizuota su garantijos suteikimu susijusi teisinė aplinka, vertinimui taikyti profesiniu sprendimu pasirinkti vertinimo kriterijai. Mūsų nuomone, pasirinkta vertinimo apimtis ir metodai buvo pakankami ir leido padaryti išvadą apie garantijos suteikimo teisėtumą.

**Vertinimo kriterijai.**

Siekiant gauti pakankamą garantijos suteikimo teisėtumo užtikrinimą, atlikta teisės aktų, reglamentuojančių garantijų suteikimą, analizė:

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo[2],
- Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo [3],
- Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo [4],
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo[5] „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“.

Garantijos suteikimo teisėtumui įvertinti iškelti pagrindiniai klausimai:

- ar garantijos suteikimas atitinka teisės aktus, reglamentuojančius Savivaldybės garantijų suteikimą;
- ar Savivaldybė, suteikdama 260 tūkst. Eur dydžio garantiją už valdomos įmonės imamą ilgalaikę paskolą, nepažeis teisės aktais nustatytų limitų.

**Vertinimo metodai.** Siekiant vertinimo tikslams gauti reikalingus įrodymus, atlikta:

- Savivaldybės ataskaitų rengimo skolinių įsipareigojimų srityje vidaus kontrolės tyrimas,
- Savivaldybės suteiktų garantijų pokyčių analizė,
- Suteiktų garantijų ir jų gražinimo ūkinių operacijų bei likučių tikrinimas,
- Savivaldybės įsiskolinimų pokyčių analizė,

---

[2] Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).
[3] Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2004-01-07 Nr.IX-1946 (su vėlesniais pakeitimais).
[4] Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas, 2014-11-06 Nr. XII-1289 (su visais pakeitimais).

- Savivaldybės garantijų limitų skaičiavimas,
- Bendrovės finansinių duomenų ir rodiklių analizė.

Vertinimas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad analizuotose ataskaitose ir pateiktuose dokumentuose nėra reikšmingų iškraipymų ir neatitikimų, o Savivaldybė suteikia garantiją laikydamasi teisės aktų reikalavimų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl to, kad netikrinome visų (100 proc.) Bendrovės ir Savivaldybės administracijos bei kitų su suteiktomis garantijomis susijusių įmonių ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Vertinimo įrodymai gauti taikant dokumentų tikrinimo, skaičiavimo ir analitines procedūras.

# VERTINIMO REZULTATAI

## 1. Savivaldybei 2024 metais taikomas garantijų limitas

*Vadovaujantis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu, Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, 2024 metais Kupiškio rajono savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas dėl Savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus, negali būti didesni nei 2 043,3 tūkst. Eur.*

Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatyta, kad savivaldybės garantijų limitas negali viršyti 10 procentų Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede patvirtintų Savivaldybės prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos.

Taigi, Kupiškio rajono savivaldybės garantijų limito 2024 metams skaičiavimo pagrindas yra Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme Savivaldybei nustatytas prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio 17 413 tūkst. Eur ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš

[5] Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 (su vėlesniais pakeitimais).

gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas 3 020,9 tūkst. Eur, sumos dydis – 20 433,9 tūkst. Eur (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. **Dydis, nuo kurio 2024 metais skaičiuojamas Kupiškio rajono savivaldybės garantijos limitas**

| Rodiklis | Suma, tūkst. Eur |
|---|---|
| Kupiškio rajono savivaldybės prognozuojamos pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio | 17 413 |
| 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautos pajamos, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas | 3 020,9 |
| **Iš viso** | 20 433,9 |

*Šaltinis:* LR 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priedas

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatytą prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos dydį – 20 433,9 tūkst. Eur, bei Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu nustatytą Savivaldybės garantijų limitą – 10 proc., Kupiškio rajono savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas 2024 metais negali viršyti 2 043,3 tūkst. Eur.

## 2. Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2024 m. kovo 1 d.

*Kupiškio rajono savivaldybės prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas likutis 2024 m. kovo 1 d. buvo 285,5 tūkst. Eur, arba 1,4 proc. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede patvirtintų Savivaldybės prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos.*

Pagal Savivaldybių skolinimosi taisyklių nuostatas, į savivaldybės garantijų limitą įskaitomi savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų, įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis; finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus (komercinius popierius; paprastuosius ir įsakomuosius vekselius; faktoringo (be regreso teisės) sutartis; kreditorinio reikalavimo perleidimo sutartis; prekybos kreditų restruktūrizavimo sutartis, – kai sudarant naują dvišalį susitarimą keičiamos prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo suteikto prekybos kredito pagrindinės sąlygos (sudaromas naujas panaudoto kredito mokėjimų grafikas ir (ar) nustatomos palūkanos); kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus, pagal kuriuos savivaldybės

mokėjimai prekių tiekėjui ar paslaugų teikėjui perleidžiami finansų įstaigai ir (ar) finansų įstaiga neturi tiesioginės ar netiesioginės regreso teisės į prekių tiekėją ar paslaugų teikėją, jeigu savivaldybė nevykdo mokėjimo įsipareigojimų finansų įstaigai).

Kupiškio rajono savivaldybės prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas likutį 2024 m. kovo 1 d. sudarė trijų valdomų įmonių prisiimti ir neįvykdyti įsipareigojimai grąžinti kreditoriams lėšas pagal keturias paskolų sutartis (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. **Valdomų įmonių prisiimtų ir neįvykdytų įsipareigojimų, kurių grąžinimą garantavusi Savivaldybė, likučiai 2024-03-01**

| **Įmonės pavadinimas** | **Kredito sutarties duomenys** | **Paskolos likutis, tūkst. Eur** |
|---|---|---|
| UAB „Kupiškio vandenys“ | AB Šiaulių bankas 2023-12-08 Nr. KL-23-475659 | - |
| UAB „Kupiškio vandenys“ | Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017-08-04 Sutartis dėl paskolos Nr.1S-45 | 180,2 |
| UAB „Kupiškio komunalininkas“ | AB Šiaulių bankas 2020-12-08 sutartis dėl paskolos Nr. K-20-162039 | 89,5 |
| UAB „Kupiškio autobusų parkas“ | AB Šiaulių bankas 2022-04-20 Sutartis dėl paskolos Nr. KS-22-496670-29 | 15,8 |
| Iš viso | | 285,5 |

*Šaltinis:* Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius

Atkreipiame dėmesį, kad UAB „Kupiškio autobusų parkas“ turi įsipareigojimų, susijusių su ilgalaikiais įsiskolinimais – 15,8 tūkst. Eur. Palyginus su 2023-09-01 duomenimis, įsipareigojimai sumažėjo 2,5 tūkst. Eur.

## 3. Savivaldybės galimybė suteikti garantiją iki 260 tūkst. Eur.

*Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 260 tūkst. Eur už UAB „Kupiškio autobusų parkas“ imamą paskolą autobusui įsigyti, nebus viršytas Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas Savivaldybės garantijų limitas ir nebus pažeisti Savivaldybės garantijų teikimo principai, nustatyti Vietos savivaldos ir Biudžeto sandaros įstatymuose.*

Lietuvos Respublikos teisės aktai savivaldybei leidžia teikti garantijas už valdomų įmonių imamas ilgalaikes paskolas ir įpareigoja savivaldybę įvertinti, ar, prisiimant įsipareigojimus pagal garantijas, nebus viršytas įstatymu nustatytas Savivaldybės garantijų limitas.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 21 punktas nurodo, kad garantijos teikiamos už ilgalaikes paskolas, laikantis įstatymų nustatytų skolinimosi limitų ir gavus savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvadą.

Nustatyta, kad UAB „Kupiškio autobusų parkas“ planuoja imti ilgalaikę (iki 5 metų) paskolą autobusui (apie 50 vietų) įsigyti.

Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 33 punktas nurodo savivaldybių savarankiškąją funkciją: keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas, lengvatinio keleivių vežimo kompensacijų skaičiavimas ir mokėjimas. UAB „Kupiškio autobusų parkas“ imamos paskolos tikslas atitinka Savivaldybės savarankiškųjų funkcijų kriterijus.

Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 260 tūkst. Eur autobusui įsigyti, Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2024 m. kovo 1 d. duomenimis būtų 545,5 tūkst. Eur, arba 2,7 proc. Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede prognozuojamų Savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. **Savivaldybės garantijų rodiklio santykis su nustatytu limitu 2024 m.**

| **Rodiklio pavadinimas** | **Limitas 2024 metais tūkst. Eur** | **Rodiklis 2024 m. kovo 1 d.** | | **Rodiklis, suteikus iki 260 tūkst. Eur garantiją (2024-03-01 duomenimis)** | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Tūkst. Eur. | Proc. | Tūkst. Eur | Proc. |
| Savivaldybės garantijos | 2 043,3 | 285,5 | 1,4 | 545,5 | 2,7 |

*Šaltinis:* Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius

## 3. Bendrovės finansiniai rodikliai

Vienas iš Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nustatytų prievolių užtikrinimo būdų yra garantija[6]. Tai vienašalis garanto įsipareigojimas garantijoje nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kitam asmeniui - kreditoriui, jeigu asmuo - skolininkas - prievolės neįvykdys ar ją įvykdys netinkamai ir atlyginti kreditoriui nuostolius tam tikromis sąlygomis[7]. Garantas už skolininką atsako tik tuo atveju, jeigu skolininkas neįvykdo prievolės. Taigi, garanto civilinė atsakomybė prieš kreditorių pagal garantijos sutartį atsiranda ne nuo šios sutarties sudarymo momento, o nuo skolininko garantija užtikrintos prievolės pažeidimo[8].

[6] Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.70 straipsnio 1 dalis.
[7] Ten pat, 6.90 straipsnio 1 dalis.
[8] 2012 m. kovo 15 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis Nr. 3K-3-97/2012.

**Bendrovės 2022 – 2023 metų veiklos finansiniai rodikliai (Eur)**

| Rodikliai | 2023 m. | 2022 m. | Pokytis |
|---|---|---|---|
| Grynasis pelnas | 51 606 | 47 081 | 4 525 |
| Turtas | 901 229 | 918 357 | -17 128 |
| Mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai, iš jų: | 37 163 | 44 909 | -7 746 |
| po vienerių metų grąžintinos skolos | 11 667 | 16 667 | -5 000 |
| per vienerius metus grąžintinos skolos | 25 496 | 28 242 | -2 746 |
| Per vienerius metus gautinos sumos | 22 369 | 40 171 | -17 802 |
| Pinigai ir pinigų ekvivalentai | 147 634 | 96 599 | 51 032 |
| Santykinis įsiskolinimo rodiklis[9] | 0,04 | 0,05 | -0,01 |

**Šaltinis.** Tarnybos atlikta analizė pagal Bendrovės 2022 ir 2023 metų finansinę atskaitomybę.

Bendrovės veikla tiek 2022 metais, tiek 2023 metais buvo pelninga. Grynas pelnas 2023 metais padidėjo 4,5 tūkst. Eur. Bendrovės įsipareigojimai per tą patį laikotarpį sumažėjo 7,7 tūkst. Eur. Bendrovės santykinis įsiskolinimo rodiklis leidžia spręsti, kad Bendrovės trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo galimybės gerėja. Per 2023 metus šis rodiklis sumažėjo 0,01 Eur, t. y. 2022 metais Bendrovės vienam turto eurui teko 0,05 Eur skolų, o 2023 metais – 0,04 Eur.

## IŠVADA

***Kupiškio rajono savivaldybės kontrolieriaus nuomone, Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 260 tūkst. Eur už UAB „Kupiškio autobusų parkas“ imamą ilgalaikę paskolą autobusui įsigyti, nebus viršytas 2024 metų nustatytas Savivaldybės garantijų limitas ir nebus pažeisti Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatyti Savivaldybės garantijų teikimo principai.***

Savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė

[9] Santykinis įsiskolinimo rodiklis skaičiuojamas palyginant įmonės skolas(įsipareigojimus) su įmonės turtu, jis parodo, kiek vienam turto eurui tenka skolų.